

TOMASZ PĄCZEK

AP SŁUPSK

**ZADANIA MILICJI OBYWATELSKIEJ
W ZWALCZANIU PRZESTĘPCZOŚCI KRYMINALNEJ
W SŁUPSKU I POWIECIE SŁUPSKIM
W LATACH 1945-1949**

Dekret Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z 7 października 1944 r. powołujący Milicję Obywatelską określił, że jednym z głównych zadań tej formacji będzie dochodzenie i ściganie przestępstw¹. Pierwszoplanową rolę w zwalczaniu przestępczości odgrywał pion służby śledczej. Został on zaprojektowany w normatywie *Służba Bezpieczeństwa Rzeczypospolitej Polskiej* z 11 września 1944 roku². Projekt był dziełem byłych policjantów państwowych zatrudnionych w Komendzie Głównej MO przez komendanta głównego Franciszka Józwiaka i nawiązywał do wzorów przedwojennych – z tego powodu został skrytykowany i odrzucony³. Ze względu na brak aktu prawnego o organizacji MO projektowane rozwiązania były wprowadzane w życie na zasadzie faktów dokonanych. Oddział Służby Śledczej KG MO rozpoczął swoją działalność w listopadzie 1944 roku⁴. W komendach wojewódzkich powstały wówczas wydziały śledcze, w komendach powiatowych referaty, a w komisariatach brygady. Ogniwa służby śledczej w komendach powiatowych i komisariatach skupiały po kilku funkcjonariuszy w zależności od potrzeb na danym terenie.

---

¹ DzURP 1944, nr 7, poz. 33.

² Projekt normatywu „Służba Bezpieczeństwa w Rzeczypospolitej Polskiej” z dnia 11 września 1944 r. wraz z towarzyszącą dokumentacją, [w:] P. Majer, *Niewprowadzone w życie akty normatywne powojennego aparatu policyjnego w Polsce 1944-1948*, Przegląd Policyjny 2007, nr 4(88), s. 183-197.

³ Projekt został przesłany do zatwierdzenia I sekretarzowi KC PPR Władysławowi Gomułce z pominięciem Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Analizy i oceny normatywu dokonała osoba niepodpisana z imienia i nazwiska z KC PPR. P. Majer, *Milicja Obywatelska w systemie organów władzy PRL*, Toruń 2003, s. 40-41.

⁴ P. Majer, *Niewprowadzone w życie...*, s. 185.

Summary

The assignments of the Civic Militia concerning fighting crime in Słupsk and the poviats of Słupsk in 1945-1949

The major assignment of the established in 1944 Civic Militia was to fight crime. For this purpose the investigation service was established within the Civic Militia structures. In January 1948 there were 13 persons of the investigation service in Słupsk units of the Civic Militia. The investigation work involved performing procedural acts in criminal proceedings of investigation cases, operational actions and forensic actions such as revealing and securing traces at the scene of the crime.

In 1945-1949 the threat of crime in Słupsk and the poviats of Słupsk was very high. German and Polish population fell victims to armed robberies, which were the most frequent and dangerous crime. In the poviats territory organised gangs of criminals operated. In 1945-1949 the most dangerous gangs in the poviats of Słupsk were formed by Ludwik Kasprzycki, alias "Marynarz" ("Sailor"), Eugeniusz Portas, alias "Jerry" and the deserter from the Red Army Mikołaj Wiktorowicz Kuczyński.

The Civic Militia was not prepared well enough to fight crime. There was lack of vehicles, equipment and specialists. Due to political reasons, former policemen, who were the core of the Słupsk investigation service, were removed from the Civic Militia. It resulted in weakening of the investigation service. Despite many difficulties, after 1947 the steady (although minute) process of decrease in crime appeared, as well as increase in the number of detected crimes. The Civic Militia recorded the very low detection rate of petty cases such as thefts which were very troublesome for society. Nonetheless, determination and commitment of some officers to fight crime cannot be undermined, as lots of them lost their health or life.